

نقش توانایی مدیریت در ارتقای کیفیت کنترل داخلی

کاوه قادری^۱، صلاح‌الدین قادری^۲، سید کریم قادرزاده^۳

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۴/۰۱

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۷/۱۵

چکیده

کیفیت کنترل داخلی شرکت‌ها می‌تواند تحت تأثیر ویژگی‌های شرکت، کیفیت حسابرسی و نظارت شرکت‌ها باشد. استقرار سیستم مناسب کنترل داخلی در شرکت‌ها منجر به ارتقای پاسخگویی و شفافیت مالی خواهد شد. هدف مطالعه حاضر بررسی تأثیر توانایی مدیران بر کیفیت کنترل داخلی است. در این راستا، از دو معیار پاداش مدیران و کارایی مدیران به عنوان شاخص‌های شناسایی توانایی مدیران استفاده شده است. همچنین برای شناسایی کیفیت کنترل داخلی از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده شده است. پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی بوده و روش آن از نوع علی-پس رویدادی است. جامعه آماری پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است و نمونه پژوهش با اعمال شرایط متغیرهای پژوهش به تعداد ۸۷ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۴ انتخاب شده است. با توجه به ماهیت متغیر وابسته از روش رگرسیون لاجیت برای آزمون فرضیه‌ها بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش حاضر، حاکی از وجود عدم ارتباط معنی‌داری بین پاداش مدیران و کیفیت کنترل داخلی است. همچنین ارتباط منفی بین متغیر کارایی مدیران و ضعف در سیستم کنترل داخلی نشان از ارتقای سیستم کنترل داخلی در سایه توانایی مدیران دارد.

واژه‌های کلیدی: پاداش، توانایی مدیر، کارایی مدیر، کیفیت کنترل داخلی.

طبقه‌بندی موضوعی: M40

DOI: 10.22051/jera.2017.16119.1715

* کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه پیام نور، ایران، (نویسنده مسئول)، (Tekosh.gh@gmail.com)

** دانشجوی دکتری حسابداری واحد تهران مرکز، ایران، (Ghaderi_acc@yahoo.com)

*** دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه بین‌المللی امام (ره)، عضو هیات علمی گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، ایران،

(Ghaderzadeh_k@yahoo.com)

مقدمه

شرکت‌ها برای تحقق اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت و نیل به چشم اندازها، حفظ توان مالی و سودآوری، مقابله با رویدادهای غیرمنتظره و پاسخگویی در برابر ذینفعان ملزم به برقراری سیستم کنترل داخلی موثر هستند (حساس یگانه و تقی نتاج ملک‌شاه، ۱۳۸۵). به بیان دیگر یکی از ابزارهای مهم ایجاد اطمینان از حفظ منافع نزد سرمایه‌گذاران و نیز هدایت اثربخش و کارای واحدهای اقتصادی، استقرار سیستم کنترل داخلی اثربخش در شرکت‌ها است (بذرافشان، حجازی و رحمانی، ۱۳۹۴). در واقع استقرار کنترل‌های داخلی موثر نوعی ابزار نظارتی است که موجب ایجاد اطمینان سرمایه‌گذاران می‌شود، همچنین از آن به عنوان یک ابزار مدیریتی برای راهبری شرکت‌ها به منظور افزایش کارایی و اثربخشی عملیاتی یاد می‌شود (گوش، مارا و مون، ۲۰۱۰). در این راستا سازمان بورس اوراق بهادار تهران به منظور حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران، پیشگیری از وقوع تخلفات و نیز ساماندهی و توسعه بازار شفاف و منصفانه اوراق بهادار شرکت‌ها را ملزم به ارائه گزارش کنترل داخلی نموده است. مطابق با دستورالعمل کنترل‌های داخلی، هیئت‌مدیره مکلف است نسبت به استقرار و به کارگیری کنترل‌های داخلی مناسب و اثربخش بمنظور دستیابی به اهداف شرکت، اطمینان حاصل نماید. برای ایفای این مسئولیت، هیئت‌مدیره شرکت باید سیستم کنترل‌های داخلی را با توجه به چارچوب کنترل‌های داخلی حداقل به طور سالانه بررسی و نتایج آن را در گزارشی تحت عنوان گزارش کنترل‌های داخلی درج و افشا نماید. بسیاری از پژوهشگران اندازه شرکت، درآمد، نرخ ارز، پیچیدگی تجارت، ریسک مالی، کیفیت حسابرسی داخلی و نظارت شرکت‌ها را از جمله عوامل موثر بر کیفیت کنترل داخلی می‌دانند (حاجیها و محمد حسین‌نژاد، ۱۳۹۴؛ بالسام، ژیانگ و لیو، ۲۰۱۴؛ ژی، لیو و کیو، ۲۰۱۵). یکی از عوامل موثر بر افزایش کیفیت کنترل داخلی توانایی مدیران است. مدیران دارای توانایی بالا قدرت درک بهتری از شرایط داخلی و خارجی شرکت دارند (دمیرجان و همکاران، ۲۰۱۳). مدیران کارآتر و دارای توانایی‌های ذاتی بالاتر می‌توانند به سرعت از شرایط واحد اقتصادی تحت تصدی و صنعت مورد فعالیت خود، شناخت کافی به دست آورند (بزرگ اصل و صالح زاده، ۱۳۹۴). به عبارتی دیگر از مدیران توانا انتظار می‌رود که نسبت به نیاز مشتریان، شرایط کلان اقتصادی و منافع آتی دارایی‌های ثبت شده آگاهی داشته؛ همچنین، استانداردهای پیچیده را درک و آن‌ها بهتر اجرا کنند (منصورفر، دیدار و حسین‌پور، ۱۳۹۴). ویژگی‌های شخصی مدیران از

جمله سن، جنسیت و میزان تحصیلات همچنین عواملی داخلی شرکت از جمله دوره تصدی مدیر و میزان پاداش بر کیفیت کنترل داخلی تأثیر دارد. مدیران برتر تمایل دارند به منظور دریافت پاداش کنترل داخلی با کیفیتی داشته باشند (لی، ۲۰۱۵). لذا با توجه به اهمیت موضوع و الزام به ارائه گزارش کنترل داخلی توسط شرکت‌ها، در این پژوهش به دنبال پاسخ به این مهم هستیم که آیا توانایی مدیران باعث بهبود کیفیت کنترل داخلی خواهد شد؟ با توجه به مطالب مطرح شده، مطالعه و بررسی موضوع پژوهش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار خواهد بود زیرا باعث افزایش آگاهی و دانش در زمینه سیستم کنترل داخلی در شرکت‌ها خواهد شد. در ادامه به بیان مبانی نظری، ادبیات و فرضیه‌های پژوهش پرداخته شده است. روش پژوهش در بخش بعدی و یافته‌های پژوهش و نتیجه‌گیری به ترتیب بیان شده است.

پیشینه نظری

سیستم کنترل داخلی

دستورالعمل کنترل‌های داخلی (۱۳۹۱) منتشر شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران از سیستم کنترل داخلی به عنوان فرآیندی نام برده که به وسیله مدیریت و سایر کارکنان طراحی و اجرا می‌شود تا از دستیابی به هدف‌های واحد مورد رسیدگی در زمینه قابلیت اعتماد گزارشگری مالی، اثربخشی و کارایی عملیات و رعایت قوانین و مقررات مربوطه، اطمینانی معقول بدست آید. بنابراین استقرار سیستم مناسب کنترل داخلی در شرکت‌ها منجر به ارتقای پاسخگویی و شفافیت مالی، کمک به پیشگیری از تقلب و سوء استفاده‌های مالی به شمار می‌رود. از این رو نهادهای حرفه‌ای و قانون‌گذاری کشورهای مختلف به تدوین چارچوب‌ها، بیانیه‌ها و رهنمودهایی در ارتباط با نحوه استقرار، ارزیابی و گزارشگری کنترل‌های داخلی توسط مدیریت و حسابرسی کنترل داخلی پرداخته‌اند (قنبریان، ۱۳۹۰). براساس ماده ۳ دستورالعمل کنترل داخلی، طراحی و استقرار سیستم کنترل‌های داخلی هر شرکت متأثر از اندازه و نوع فعالیت آن است، اما این سیستم در هر شرکت باید به گونه‌ای طراحی، مستقر، اجرا و مستندسازی شود که دربرگیرنده‌ی اجزای محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت‌های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت باشد. پژوهشگران سه دلیل عمده برای استقرار سیستم کنترل داخلی با کیفیت بیان کرده‌اند:

۱. دچو و دیچو (۲۰۰۲) عنوان کرده‌اند که کیفیت اقلام تعهدی متأثر از خصوصیات صنعت و شرکت است. واضح است که سیستم کنترل داخلی نیز از جمله اجزای مهم شرکت‌ها است، لذا کیفیت سیستم کنترل داخلی باعث افزایش کیفیت اقلام تعهدی خواهد شد. (دویل، گی و مک‌وی، ۲۰۰۷؛ اشبو و همکاران، ۲۰۰۸).

۲. ضعف در کنترل داخلی منجر به ایجاد هزینه برای شرکت‌ها خواهد شد (کیم، سانگ و ژانگ، ۲۰۱۱). از جمله این هزینه‌ها می‌توان به افزایش در هزینه حسابرسی اشاره کرد (لطفیان و هاشم‌پور، ۱۳۹۴). لذا مدیران برای کاهش هزینه‌ها ناچار به تقویت سیستم کنترل داخلی خواهند بود. همچنین ضعف در کنترل‌های داخلی منجر به تلاش مدیر برای رفع آن‌ها خواهد شد. این تلاش نیز موجب تحمل هزینه خواهد بود. لذا افزایش کیفیت سیستم کنترل داخلی باعث افزایش ارزش شرکت خواهد شد (چنگ، دالیوال و ژانگ، ۲۰۱۳).

۳. نقایص سیستم کنترل داخلی می‌تواند اثرات اقتصادی منفی بر شرکت‌ها داشته باشد. افزایش خطر حسابرسی (هویتاش، هویتاش و جانسون، ۲۰۱۲)، کاهش در هدایت دقیق مدیران داخلی (فنگ، لی و مک‌وی، ۲۰۰۹)، کاهش محافظه کاری مشروط (گاه و لی، ۲۰۱۱)، اثر منفی بر پاداش مدیران (هویتاش، هویتاش و جانسون، ۲۰۱۲) از جمله این اثرات است.

آشکار است که بهترین کیفیت کنترل داخلی برای شرکت‌ها باید سبب کاهش خطرات عملیاتی، حسابرسی و مالی شده و سبب افزایش ارزش سهامداران شود (لی، ۲۰۱۵).

نقش توانایی مدیران در ارتقای کیفیت کنترل داخلی

مدیران به منظور جلوگیری از احتمال وقوع سوء جریان، سوء استفاده و تقلب در سازمان و انجام وظایف خود به نحو احسن، سیستم کنترل‌های داخلی را طرح‌ریزی و اجرا می‌کنند (آقایی و همکاران، ۱۳۹۴). وجود سیستم کنترل داخلی مطلوب، می‌تواند کارایی واحد اقتصادی را افزایش و ریسک از دست دادن دارایی‌ها را کاهش دهد و همچنین، اطمینان معقولی نسبت به قابلیت اعتماد صورت‌های مالی و رعایت قوانین و مقررات حاصل نماید (محمدی، ۱۳۸۷). زیرا مدیران به خوبی می‌دانند در نبود یک سیستم کنترل داخلی اثربخش، تحقق رسالت اصلی شرکت، حفظ سودآوری و به حداقل رساندن رویدادهای غیر منتظره بسیار مشکل است در واقع وجود سیستم کنترل داخلی موجب می‌شود که مدیران نسبت به

ارقام و اطلاعات حسابداری اطمینان بیشتری داشته باشند و اعداد و اطلاعات مذکور را مبنای تصمیمات خود قرار دهند و همچنین آن‌ها را مطمئن می‌سازد که سیستم و روش‌های صحیح مالی و اداری در داخل موسسه به طور کامل اجرا می‌شود (کمیتة نظارت بر بانکداری بال، ۱۹۹۸). واضح است که بهترین سیستم کنترل داخلی منجر به بهترین کیفیت گزارش مالی می‌شود. کیفیت کنترل داخلی موجب کاهش در هزینه سرمایه و مدیریت سود و همچنین منجر به افزایش شهرت و اعتبار و ایجاد ارزش برای شرکت خواهد شد (لی، ۲۰۱۵). مدیران دارای کارایی برتر بهتر از سایرین شرایط داخلی و خارجی شرکت را درک می‌کنند (دمیرجان و همکاران، ۲۰۱۳). لی (۲۰۱۵) معتقد است که افشای ضعف‌های سیستم کنترل داخلی منجر به کاهش اعتبار شغلی و شهرت مدیران برتر خواهد شد. واضح است که هر اندازه مدیر شهرت بیشتری داشته باشد بازار کار برای آن مدیر نیز بهتر خواهد بود و این امر منجر به افزایش حقوق و مزایا و پاداش مدیران خواهد شد. لذا به نظر می‌رسد که تلاش مدیر در استقرار سیستم کنترل داخلی با کیفیت در راستای حفظ شهرت خود در بازار است.

بیشینه تجربی

حاجیها و محمدحسین‌نژاد (۱۳۹۴) در مطالعه خود به بررسی عوامل تأثیر گذار بر نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی پرداختند. آن‌ها تأثیر هشت متغیر توضیحی بر روی متغیر وابسته نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی مورد آزمون قرار دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که بین لگاریتم قیمت سهام در تعداد سهام، نسبت موجودی کالا به جمع کل دارایی و زیان با نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و متغیرهای تسعیر نرخ ارز، رشد درآمد، ارزش بازار بر ارزش دفتری، نمره Z آلتمن و جمع کل بدهی بر دارایی رابطه‌ای با نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی ندارد.

جاوید، دستگیر و عرب‌صالحی (۱۳۹۴) در مطالعه خود به بررسی تأثیر کیفیت کنترل داخلی بر محافظه‌کاری مشروط پرداختند. آن‌ها عنوان کردند که شرکت‌ها به دلیل ضعف در سیستم کنترل‌های داخلی، مدیریت سطح محافظه‌کاری مشروط را برای بهتر نشان دادن عملکرد شرکت کاهش می‌دهد.

حسین‌پور، منصورفر و دیدار (۱۳۹۳) به بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان

می‌دهد که توانایی مدیریت تأثیر مثبت و معنی‌داری بر کیفیت سود گذاشته، همچنین، باعث پایداری بیشتر سود و کیفیت بهتر ارقام تعهدی می‌شود.

حجازی و اسماعیلی‌کیا (۱۳۹۲) در پژوهش خود عنوان کردند که شرکت‌های دارای سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان نسبت به نمونه کنترل شرکت‌های فاقد سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان کمتر احتمال دارد که ضعف کنترل داخلی داشته باشند. همچنین شرکت‌هایی که زیان‌ده بودند، در دوره مذکور فعالیت‌های ادغام و تحصیل داشته‌اند، ارزش بازار کمتری داشته‌اند و عمر استقرار سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان در آن‌ها کوتاه‌تر بوده، احتمال کمتری در وجود ضعف در سیستم کنترل داخلی داشته و سطوح پایین‌تری از ضعف را تجربه می‌کنند.

پالتا و الی‌مهمتی (۲۰۱۶) در پژوهش خود مدعی شدند که مدیران در شرکت‌های دارای سیستم کنترل داخلی ضعیف پاداش بیشتری دریافت می‌کنند. آن‌ها با بررسی اطلاعات ۱۵۶۰۶ مدیر در ۱۵۳۹ شرکت دریافتند که ارتباط قابل توجهی بین دریافتی مدیران و سیستم کنترل داخلی وجود ندارد.

لی (۲۰۱۵) در مطالعه خود به بررسی ارتباط بین توانایی مدیران و کیفیت کنترل داخلی در چین پرداخت. نتایج پژوهش وی حاکی از وجود ارتباط مثبت بین توانایی مدیران و کیفیت کنترل داخلی است. همچنین عنوان کرد که تأثیر این ارتباط از زمان اجباری شدن گزارش کنترل داخلی در چین سیر نزولی داشته است.

بالسام، جیانگ و لیو (۲۰۱۴) در مطالعه خود با عنوان مشوق‌های حقوق صاحبان سهام و ضعف‌های کنترل داخلی چگونگی اثر انگیزه‌های مالی مالکین سهام، بر ترغیب مدیران به حفظ کنترل داخلی قوی در شرکت مورد بررسی قرار دادند. نتایج بدست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که بیشتر ضعف‌های کنترل داخلی در سطح شرکت با انگیزه‌های فراهم شده توسط صاحبان سهام به شدت محدود شده اما این ضعف‌ها با انگیزه‌های مدیران بیشتر در ارتباط است.

دمیرجیان و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود تأثیر توانایی مدیریت بر چهار ویژگی کیفی سود شامل تعدد ارائه مجدد صورت‌های مالی، پایداری سود، کیفیت ارقام تعهدی و میزان خطای برآورد در مطالبات مشکوک‌الوصول را بررسی نموده و به این نتیجه رسیده‌اند که میزان

توانایی مدیریت با هر کدام از چهار ویژگی ذکر شده رابطه مثبت دارد. آن‌ها همچنین به این نتیجه رسیده‌اند که توانایی مدیریت بر پایداری بخش تعهدی سود به صورت مستقیم تأثیرگذار است.

آندرو، ایرلیچ و لوکا (۲۰۱۳) در پژوهش خود رابطه توانایی مدیریت و عملکرد شرکت را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش آن‌ها حاکی از آن است که توانایی مدیریت با عملکرد شرکت رابطه مستقیم دارد و در طول بحران ۲۰۰۸ مدیران توانا تر منابع شرکت، بدهی‌ها و مخارج سرمایه‌ای را نسبت به مدیران دارای توانایی پایین تر، به صورت کارا تری مدیریت کرده‌اند.

همچنین هویتاش، هویتاش و جانسون (۲۰۱۲) در پژوهش خود به بررسی ارتباط بین ضعف‌های کنترل داخلی و پاداش مدیران پرداختند. آن‌ها با استناد به قانون سارینز - وکسلی و این که کنترل‌های داخلی تحت مسئولیت مستقیم مدیران است ثابت کردند افشای نقاط ضعف کنترل داخلی نشان دهنده ضعف در عملکرد مدیر است و شرکت‌هایی با تجربه قوی مدیریتی بعد از افشای نقاط ضعف شاهد کاهش بیشتر در پاداش هستند.

لورتی و گریس (۲۰۱۲) دریافته‌اند که توانایی مدیران بر عملکرد شرکت‌هایی که با بحران مواجه هستند، تأثیر بسزایی دارد. آن‌ها نتیجه گرفتند که توانایی مدیران ارتباط معکوس با مدت زمان باقی ماندن شرکت در بحران مالی و احتمال ورشکستگی دارد؛ به طوریکه مدیران شرکت‌های ورشکسته مهارت و توانایی کمتری نسبت به مدیران سایر شرکت‌ها دارند.

همچنین یازوا (۲۰۱۰) نیز در مطالعه خود به بررسی عوامل موثر بر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی پرداخت. نتایج حاکی از آن است که شرکت‌های دارای ضعف‌های کنترل داخلی شرکت‌های کوچک، پیچیده تر، از نظر مالی ضعیف تر و دارای کاهش رشد هستند.

فرضیه‌های پژوهش

پاداش مدیران بر کیفیت کنترل داخلی تأثیر می‌گذارد.

کارایی مدیران بر کیفیت کنترل داخلی تأثیر می‌گذارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی است که با استفاده از روش رگرسیون لجستیک و مدل‌های اقتصادسنجی صورت گرفته است. فرضیه پژوهش بر اساس داده‌های ترکیبی آزمون شده است و تحلیل‌های آماری به کمک نرم افزار 6 Eviews انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می‌دهد. قلمرو زمانی برای یک دوره ۱۰ ساله از ابتدای سال ۱۳۸۶ لغایت پایان سال ۱۳۹۵ تعیین شده است. نمونه آماری این پژوهش آن دسته از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس است که دارای شرایط زیر باشند:

تا پایان اسفند ۱۳۸۵ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

بیش از ۶ ماه توقف معاملاتی نداشته باشد.

داده‌های مورد نیاز آن‌ها در دسترس باشد.

به دلیل ماهیت و طبقه‌بندی متفاوت اقلام صورت‌های مالی شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی در مقایسه با شرکت‌های تولیدی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه، بانک‌ها و موسسات تامین مالی در این پژوهش مورد بررسی قرار نمی‌گیرند.

در طی دوره پژوهش سال مالی خود را تغییر نداده باشند.

سال مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.

با اعمال محدودیت‌های فوق ۸۷ شرکت پذیرفته شده در بورس تهران باقی ماند که تمام آن‌ها به عنوان نمونه انتخاب گردید. مدل ریاضی برای آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از مدل زیر تخمین زده شده است.

رابطه (۱)

$$ICQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{Managerial Ability}_{i,t} + \alpha_2 \text{Mktval} + \alpha_3 \text{Ft} + \alpha_4 \text{SalesGrow} + \alpha_5 \text{MTB} + \alpha_6 \text{Loss} + \alpha_7 \text{Inv} + \alpha_8 \text{Lev} + \varepsilon$$

که در آن:

$ICQ_{i,t}$: ضعف در کنترل داخلی.

Managerial Ability: توانایی مدیریت.

Mktval: ارزش بازار سهام.

Ft: تسعیر ارز.

SalesGrow: رشد درآمد.

MTB: نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری.

Loss: زیان شرکت.

Inv: نسبت کل موجودی کالا به دارایی‌ها.

Lev: اهرم.

تصریح و برآورد مدل

متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل

نحوه اندازه‌گیری توانایی مدیریت

در این پژوهش برای شناسایی و اندازه‌گیری توانایی مدیریت از دو متغیر استفاده شده است.

پرداخت ثابت مدیران: این متغیر برگرفته از پژوهش لی (۲۰۱۵) است. وی معتقد است که مدیران برتر تمایل دارند به منظور دریافت پاداش، کنترل داخلی با کیفیتی داشته باشند. لذا هر اندازه پاداش دریافتی توسط مدیران بیشتر باشد نشان از توانایی مدیر خواهد بود. پاداش‌های اجرایی تحت تأثیر انگیزه حفظ موقعیت اصلی مدیران است. کاهش در پرداخت پاداش مدیران احتمالاً منجر به عکس‌العمل مدیران برای حفظ منافع شخصی خود خواهد شد، (کانیانین، ۲۰۰۰). برای اندازه‌گیری پرداخت ثابت مدیران از نسبت پاداش تقسیم بر سود خالص استفاده شده است (چن، لو و ساگیانس، ۲۰۰۸).

کارایی مدیریت: این متغیر برگرفته از مدل است. در این مدل، با استفاده از اندازه‌گیری کارایی شرکت و سپس وارد کردن آن در رگرسیون خطی چند متغیره به عنوان متغیر وابسته و کنترل ویژگی‌های ذاتی شرکت، توانایی مدیریت محاسبه می‌شود. آن‌ها به منظور

اندازه‌گیری کارآیی شرکت، از مدل تحلیل پوششی داده‌ها استفاده کرده‌اند. مدل تحلیل پوششی داده‌ها، نوعی مدل آماری است که برای اندازه‌گیری عملکرد سیستم با استفاده از داده‌های ورودی و خروجی دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳)، کاربرد دارد. در این تحلیل، کارایی نسبی واحدهایی که ورودی‌ها و خروجی‌های مشابهی دارند اندازه‌گیری می‌شود. کارایی یا ناکارایی هر واحد تصمیم‌گیرنده به عملکرد آن واحد در انتقال ورودی‌ها به خروجی‌هایش در مقایسه با سایر واحدها در حوزه‌ای خاص، بستگی دارد (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۳). به همین دلیل، امتیاز کارایی حاصل، یک امتیاز نسبی خواهد بود. کارا بودن یا نبودن یک واحد تصمیم‌گیرنده، به عملکرد آن واحد در انتقال ورودی‌ها به خروجی‌هایش در مقایسه با سایر واحدها در یک حوزه خاص بستگی دارد (منصورفر، دیدار و حسین‌پور، ۱۳۹۴).

رابطه ۲)

$$Max_{v,\theta} = \frac{Sales}{v_1 GoGS + v_2 SG \& A + v_3 PPE + v_4 R \& D + v_5 Goodwills + v_6 In tan}$$

در این مدل:

GoGS: بهای تمام شده کالای فروش رفته.

SG & A: هزینه اداری، عمومی و فروش.

PPE: مانده خالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات.

R & D: هزینه تحقیق و توسعه.

Goodwills: سرقفلی خریداری شده در ابتدای سال.

In tan: خالص دارایی‌های نامشهود در ابتدای سال.

مدل برای هر کدام از متغیرهای ورودی ضریب خاص، v ، در نظر گرفته شده است زیرا اثر همه متغیرهای ورودی بر خروجی (فروش) یکسان نیست. مقدار محاسبه شده برای کارآیی شرکت در محدوده صفر تا ۱ قرار می‌گیرد که حداکثر کارآیی برابر ۱ و هر چه مقدار به دست آمده کمتر باشد یعنی کارآیی شرکت پایین‌تر است. هدف از محاسبه کارآیی شرکت، اندازه‌گیری توانایی مدیریت است و از آنجا که در محاسبات مربوط به کارآیی ویژگی‌های ذاتی شرکت نیز دخالت دارند، نمی‌توان توانایی مدیریت را به درستی اندازه‌گیری کرد زیرا

متأثر از این ویژگی‌ها، بیشتر یا کمتر از مقدار واقعی محاسبه می‌شود. دمیرجان و همکاران (۲۰۱۳) به منظور کنترل اثر شاخصه‌های ذاتی شرکت، کارآیی شرکت را به دو بخش کارآیی بر اساس شاخصه‌های ذاتی شرکت و توانایی مدیریت، تقسیم کرده‌اند. به منظور کنترل شاخصه‌های ذاتی، اندازه شرکت، سهم بازار شرکت، جریان‌های نقدی شرکت، سن پذیرش شرکت در بورس و فروش خارجی (صادرات) کنترل شده‌اند.

رابطه (۳)

$$FirmEfficiency = \alpha_0 + \alpha_1 Ln(TotalAssets) + \alpha_2 MarketShare + \alpha_3 PositiveFreeCashFlow + \alpha_4 Ln(Age) + \alpha_5 ForeignCurrencyIndicator + \varepsilon$$

که در آن:

$Ln(TotalAssets)$: لگاریتم کل دارایی‌ها.

$MarketShare$: سهم بازار شرکت که از نسبت فروش شرکت به فروش کل صنعت به دست می‌آید.

$PositiveFreeCashFlow$: متغیری دامی که در صورت مثبت بودن جریان‌های نقدی عملیاتی برابر یک و در صورت منفی بودن برابر صفر در نظر گرفته می‌شود.

$Ln(Age)$: لگاریتم سن پذیرفته شده شرکت در بورس اوراق بهادار.

$ForeignCurrencyIndicator$: متغیر دامی است و برای شرکت‌هایی که صادرات (فروش با ارز خارجی) داشته‌اند برابر ۱ در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می‌شود.

ε : باقی مانده مدل که نشان دهنده کارایی مدیریت است.

نحوه اندازه‌گیری کیفیت کنترل داخلی

در این پژوهش به پیروی از مقاله گاه و لی (۲۰۱۱) از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده شده است بدین صورت که همه بندهای شرط مربوط به ضعف‌های کنترل‌های داخلی به عنوان نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی در نظر گرفته شده است. منظور از ضعف‌های بااهمیت ضعف‌هایی است که حسابرس در گزارش به آن

اشاره می‌کند. از جمله ضعف‌های عمده می‌توان به ضعف در موجود در حساب‌های دریافتی، موجودی کالا، دارایی‌ها، مالیات و... اشاره کرد. بدین صورت که اگر شرکت حداقل یک ضعف در سیستم کنترل داخلی داشته باشد عدد او در غیر اینصورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

متغیرهای کنترلی

ارزش شرکت: یازوا (۲۰۱۰) معتقد است که شرکت‌های کوچک‌تر و تازه تاسیس که از نظر مالی ضعیف‌تر و از نظر درآمد در حال رشد هستند نقاط ضعف بااهمیت بیشتری نسبت به دیگر شرکت‌ها دارند. در واقع شرکت‌های بزرگتر سیستم کنترل داخلی بهتری دارند. این متغیر از لگاریتم طبیعی تعداد سهام شرکت ضربدر قیمت سهام به دست می‌آید.

تسعیر ارز: با گسترش عملیات شرکت‌ها نقاط ضعف بیشتری در کنترل داخلی هویدا خواهد شد. لذا شرکت‌هایی که دارای معاملات خارجی هستند و محصولات خود را به سایر کشورها صادر می‌کنند نیاز به پیاده سازی سیستم کنترل داخلی قوی دارند (یازوا، ۲۰۱۰). در صورتی که شرکت تسعیر ارز داشته باشد عدد ۱ و در غیر اینصورت صفر است.

رشد درآمد: دوپل، گی و مک‌وی (۲۰۰۷) معتقدند که شرکت‌های دارای رشد درآمد بیشتر، از سیستم کنترل داخلی بهتری بهره می‌گیرند. برای محاسبه رشد درآمد از معادله زیر استفاده شده است:

$$\text{رابطه ۴)} \quad \text{درآمد سال قبل} / (\text{درآمد سال قبل} - \text{درآمد فعلی})$$

نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری: هر اندازه ارزش بازار شرکت‌ها پایین‌تر باشد احتمال وجود نقاط ضعف در سیستم کنترل داخلی کمتر خواهد بود (موریس، ۲۰۱۱؛ حجازی و اسماعیلی کیا، ۱۳۹۲). و هر اندازه از رابطه زیر بدست آمده است:

$$\text{رابطه ۵)} \quad \text{ارزش دفتری} / \text{ارزش بازار} = \text{MTB}$$

زیان شرکت: شرکت‌های زیان‌ده به احتمال بسیار زیاد سیستم کنترل داخلی ضعیف‌تری دارند (یازوا، ۲۰۱۰). در صورتیکه شرکت دارای زیان باشد عدد ۱ و در غیر اینصورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها: شرکت‌هایی که دارای موجودی کالای بیشتر هستند به دلیل احتمال سرقت یا از بین رفتن موجودی نیاز به سیستم کنترل داخلی بهتری دارند (پازوا، ۲۰۱۰). نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها از رابطه زیر بدست می‌آید:

رابطه ۶)

جمع دارایی‌ها / موجودی کالا = Inv

اهرم: اهرم ریسک شرکت را افزایش می‌دهد (رحیمیان و توکل نیا، ۱۳۹۲)، لذا به منظور کاهش ریسک ناشی از افزایش اهرم استقرار سیستم کنترل داخلی ضروری بنظر می‌رسد. برای اندازه‌گیری اهرم شرکت از تقسیم مجموع بدهی‌های شرکت بر مجموع دارایی‌ها استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

در روش‌های توصیفی تلاش بر آن است تا با ارائه جداول و استفاده از معیارهای آمار توصیفی نظیر شاخص‌های مرکزی و پراکندگی به توصیف داده‌های پژوهش پرداخته شود تا این امر به شفافیت موضوع کمک کند. نتایج شاخص‌های توصیفی در نگاره (۱) آورده شده است.

نگاره (۱): آمار توصیفی داده‌های پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	ماکزیمم	مینیمم
پاداش مدیران	۰/۰۰۹	۰/۰۴۱	۰/۹۰۹	-۰/۱۶۴
کارایی مدیریت	۰/۰۰۰۰۰۲	۰/۲۹۵	۲/۷۳۷	-۰/۹۰۱
ارزش شرکت	۱۳/۶۰۳	۱/۶۹۲	۱۸/۶۸۱	۹/۸۶۶
رشد درآمد	۰/۲۱۷	۰/۶۳۶	۹/۴۶۸	-۰/۹۲۳
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۲/۲۱۶	۷/۲۲۵	۱۵/۵۸۴	-۱۹۸/۷۹۹
نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها	۰/۲۴۸	۰/۴۸۱	۱۳/۸۷۵	۰
اهرم	۰/۶۱۶	۰/۲۵۶	۳/۹۴۷	۰/۰۰۶

نگاره (۲): درصد فراوانی متغیرهای موهومی پژوهش

تعداد کل	درصد فراوانی		فراوانی		متغیر
	یک	صفر	یک	صفر	
۸۷۰	۳۶٪/۱	۶۳٪/۹	۳۱۴	۵۵۶	کیفیت کنترل داخلی
۸۷۰	۸۰٪/۲	۱۹٪/۸	۶۹۸	۱۷۲	تسعیر ارز
۸۷۰	۱۱٪/۷	۸۸٪/۳	۱۰۲	۷۶۸	زیان شرکت

نتایج برآورد مدل‌های پژوهش در زیر ارائه شده است.

نگاره (۳): نتایج برآورد مدل برای آزمون فرضیه با استفاده از معیار پاداش مدیر

نتایج آزمون			متغیر توضیحی
Prob.	z-Statistic	Coeff	
۰/۲۹۳	۱/۰۴۹	۱/۸۳۷	پاداش مدیران
۰/۰۰۸	۲/۶۱۷	۰/۱۲۱	ارزش شرکت
۰/۰۱۷	-۲/۳۸۱	-۰/۴۵۷	تسعیر ارز
۰/۴۴۵	-۰/۷۶۲	-۰/۰۹۷	رشد درآمد
۰/۷۸۴	-۰/۲۷۲	-۰/۰۰۲	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری
۰/۰۰۰	۶/۴۸۶	۱/۸۵۸	زیان شرکت
۰/۳۵۳	۰/۹۲۸	۰/۱۴۲	نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها
۰/۰۱۵	۲/۴۱۸	۰/۷۷۴	اهرم
۷۶/۴۰ (۰/۰۰۰)			آماره LR سطح معنی داری (Prob.)
۰/۰۶۷			ضریب تعیین (R^2) مک فادن

نتایج بدست آمده از رگرسیون لجستیک نشان از این دارد که سطح معنی داری آماره LR با استفاده از معیار پاداش مدیران (۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و کل مدل رگرسیونی معنی دار است. همچنین در مدل منتخب و با استفاده معیار اول سنجش توانایی مدیریت ضریب تعیین ۰/۰۶۷ به دست آمده است که نشان می‌دهد متغیرهای توضیحی مورد نظر حدود ۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. همان طور که نتایج مندرج در نگاره (۳) نشان می‌دهد، ضریب متغیر مستقل در مدل اول معنی دار نیست و این نشان از عدم وجود ارتباط بین متغیر پاداش مدیران به عنوان معیار اول سنجش توانایی مدیریت و کیفیت کنترل داخلی در دوره زمانی پژوهش حاضر است. از طرفی دیگر، سایر نتایج حاکی از

وجود ارتباط مثبت و معنی‌دار بین ارزش شرکت، اهرم و زیان شرکت با ضعف در سیستم کنترل داخلی و ارتباط منفی متغیر تسعیر ارز و عدم وجود ارتباط معنی‌دار بین متغیرهای تسعیر ارز، رشد درآمد، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری، نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها با ضعف در سیستم کنترل داخلی است.

تکانه (۴): نتایج برآورد مدل برای آزمون فرضیه با استفاده از معیار کارایی مدیر

نتایج آزمون			متغیر توضیحی
Prob.	z-Statistic	Coeff	
۰/۰۰۸	-۲/۶۳۷	-۰/۷۵۱	کارایی مدیران
۰/۰۰۴	۲/۸۷۰	۰/۱۳۵	ارزش شرکت
۰/۰۲۴	-۲/۲۵۶	-۰/۴۳۶	تسعیر ارز
۰/۵۷۱	-۰/۵۶۶	-۰/۰۶۹	رشد درآمد
۰/۹۸۸	-۰/۰۱۳۹	-۰/۰۰۰۱	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری
۰/۰۰۰	۵/۶۸۴	۱/۴۰۳	زیان شرکت
۰/۲۸۵	۱/۰۶۷	۰/۱۷۵	نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها
۰/۰۱۴	۲/۴۵۸	۰/۷۸۵	اهرم
۸۲/۵۲ (۰/۰۰۰)			آماره LR سطح معنی‌داری (Prob.)
۰/۰۷۲			ضریب تعیین (R^2) مک فادن

نتایج بدست آمده از رگرسیون لجستیک نشان از این دارد که سطح معنی‌داری آماره LR با استفاده از معیار کارایی مدیران (۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و کل مدل رگرسیونی معنی‌دار است. همچنین در مدل منتخب و با استفاده معیار دوم سنجش توانایی مدیریت ضریب تعیین ۰/۰۷۲ به دست آمده است که نشان می‌دهد متغیرهای توضیحی مورد نظر حدود ۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. همان‌طور که نتایج مندرج در نگاره (۴) نشان می‌دهد، ضریب متغیر مستقل در مدل اول معنی‌دار و منفی است. با توجه به اینکه برای اندازه‌گیری کیفیت سیستم کنترل داخلی از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده شده است لذا فرضیه دوم تائید و ارتباط منفی بین متغیر کارایی مدیران به عنوان معیار دوم سنجش توانایی مدیریت و ضعف در سیستم کنترل داخلی حاکی از ارتقای سیستم کنترل داخلی در سایه توانایی مدیران است. از طرفی دیگر، سایر نتایج

حاکی از وجود ارتباط مثبت و معنی‌دار بین ارزش شرکت، اهرم و زیان شرکت با ضعف در سیستم کنترل داخلی و ارتباط منفی متغیر تسعیر ارزش با ضعف کنترل داخلی و عدم وجود ارتباط معنی‌دار بین متغیرهای رشد درآمد، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری، نسبت موجودی کالا به کل دارایی‌ها با ضعف در سیستم کنترل داخلی است.

بحث و نتیجه‌گیری

از آن جا که وجود مکانیزمی مانند سیستم کنترل داخلی مطلوب، می‌تواند کارایی واحد اقتصادی را افزایش و ریسک از دست دادن دارایی‌ها را کاهش دهد و همچنین، اطمینان معقولی نسبت به قابلیت اعتماد صورت‌های مالی و رعایت قوانین و مقررات حاصل نماید، لذا مدیران همواره در تلاش هستند که بهترین کنترل‌های داخلی را در سازمان خود طراحی و مستقر سازند. در همین راستا در این پژوهش سعی بر آن شده که تأثیر توانایی مدیران بر ارتقای کیفیت کنترل داخلی مورد بررسی قرار گیرد. بدین منظور برای سنجش توانایی مدیران از دو متغیر پاداش مدیران و کارایی مدیران استفاده شده است. متغیر پاداش مدیران برگرفته از پژوهش لی (۲۰۱۵) و متغیر کارایی مدیریت برای سنجش توانایی مدیران برگرفته از مدل دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) است. همچنین برای سنجش کنترل کیفیت داخلی به پیروی از مطالعه گاه و لی (۲۰۱۱) از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده شده است. با توجه به ماهیت متغیر وابسته از روش رگرسیون لاجیت برای آزمون فرضیه‌ها بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از عدم وجود رابطه معنی‌داری بین پاداش مدیران و کیفیت کنترل داخلی در دوره زمانی پژوهش است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول مطابق با نتایج پژوهش پالتا و الی مهمتی (۲۰۱۶) و با نتایج پژوهش هویتاش، هویتاش و جانسون (۲۰۱۲) مطابقت ندارد. اما نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم نشان از وجود ارتباط منفی بین کارایی مدیران و ضعف در سیستم کنترل داخلی دارد. لازم بذکر است که به منظور سنجش متغیر وابسته در این پژوهش از شاخص‌های ضعف در سیستم کنترل داخلی بهره گرفته شده است لذا وجود ارتباط منفی بین کارایی مدیران و ضعف‌های کنترل داخلی نشان از بهبود کیفیت کنترل داخلی در سایه توانایی مدیران دارد. نتایج پژوهش با نتایج بدست آمده از پژوهش لی (۲۰۱۵) مطابقت دارد. از محدودیت‌های پژوهش حاضر عدم ارائه گزارش سیستم کنترل داخلی توسط شرکت‌ها علی‌رغم ابلاغ ارائه گزارش بر اساس دستورالعمل سازمان بورس اوراق بهادار به

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار از سال ۱۳۹۱ است. بر همین اساس در این پژوهش به منظور شناسایی ضعف در سیستم کنترل داخلی شرکت‌ها از گزارش حسابرس کمک گرفته شده است. لذا پیشنهاد می‌شود که اثر توانایی مدیریت بر کیفیت کنترل داخلی برای دوره زمانی بعد از الزام ارائه گزارش کنترل داخلی توسط بورس اوراق بهادار تهران و با بهره‌گیری از گزارش سیستم کنترل داخلی مجدداً مورد بررسی قرار گیرد. لازم بذکر است که بدلیل عدم وجود قانونی منسجم و مکتوب در رابطه با گزارشگری ضعف‌هایی کنترل داخلی، همواره وجود درک متفاوت در شناسایی ضعف‌های عمده شرکت‌ها امکان‌پذیر است. بدین معنی که موسسات حسابرسی بزرگتر عموماً ریسک بیشتری را می‌پذیرند لذا ممکن است ضعف‌های کنترل داخلی که بر اساس دیدگاه یک موسسه حسابرسی کوچکتر عمده تلقی می‌شود طبق نظر موسسات بزرگتر عمده نبوده و نیازی به درج آن در گزارش حسابرس مستقل نباشد.

منابع

- آقایی، محمد. گلجاریان، محمدعلی. نظری، کیانوش. اسدالهی، امین. (۱۳۹۴). کنترل‌های داخلی موثر در شرکت‌های سرمایه‌گذاری از دیدگاه حسابرسان مستقل. پژوهش‌های تجربی حسابداری: ۵ (۱)، ۷۲-۵۵.
- بذرافشان، آتمه. حجازی، رضوان. رحمانی، علی. (۱۳۹۴). رویداد کاوی الزامات کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی با تاکید بر نقش کمیته حسابرسی. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت: ۴ (۱۶)، ۴۵-۵۶.
- جاوید، داریوش. دستگیر، محسن. عرب‌صالحی، مهدی. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کیفیت کنترل داخلی بر محافظه‌کاری مشروط در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مالی: ۷ (۲۶)، ۱۲۵-۱۵۱.
- حاجیها، زهره. محمدحسین نژاد، سهیلا. (۱۳۹۵). عوامل تأثیرگذار بر نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۷ (۲۶)، ۱۱۹-۱۳۷.
- حجازی، رضوان. اسماعیلی کیا، غریبه. (۱۳۹۲). تأثیر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمانی (ERP) بر اثربخشی کنترل‌های داخلی در رابطه با گزارشگری مالی. پژوهش‌های تجربی حسابداری: ۲ (۳)، ۳۸-۱۷.
- حساس یگانه، یحیی. تقی‌نجاج ملک‌شاه، غلامحسین. (۱۳۸۵). رابطه گزارش کنترل‌های داخلی با تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان، مطالعات تجربی حسابداری: ۴ (۱۶)، ۱۷۶-۱۳۳.

رحیمیان، نظام‌الدین. توکل‌نیا، اسماعیل. (۱۳۹۲). اهرم مالی و ارتباط آن با درماندگی مالی و فرصت‌های رشد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (روابط خطی و انحنایی). *حسابداری مالی*: ۵ (۲۰)، ۱۰۸-۱۲۹.

قنبریان، رضا. (۱۳۹۰). کنترل‌های داخلی از گذشته تا امروز، *ماهنامه حسابداری*: ۲۳۷، ۵۳-۴۹.

لطفعلیان، مهدی. ولی‌پور، هاشم. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی سیستم کنترل‌های داخلی طراحی شده در شرکت نیرو ترانس، *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*: ۴ (۱۶)، ۱-۱۴.

محمدی، جمال. (۱۳۸۷). اصول حسابرسی، تهران: انتشارات رسپینا.

منصورفر، غلامرضا. دیار، حمزه. حسین‌پور. وحید. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش‌های حسابداری مالی*: ۷ (۱)، ۳۷-۵۴.

- Aghaei, M. , Goljaryan, M. A. , Nazari, K. & Asadollahi, A. (2015). Effective's internal controls in Investment companies from the viewpoint of independent auditors. *Empirical Researches in Accounting: 5 (17)* , 1-12. (in Persian)
- Andreou, p. , D. Ehrlich, & C. louca. (2013). Managerial ability and Firm performance: Evidence from the global financial crisis. Working paper. Available at <http://www.mfsociety.org>
- Ashbaugh-Skaife, H. , D. W. Collins, W. Kinney, & R. LaFond. (2008). The effect of SOX internal control deficiencies and their remediation on accrual quality. *The Accounting Review: 83*, 217-250.
- Balsam, S. , W. Jiang, & B. Lu. (2014). Equity Incentives and Internal Control Weaknesses. *Contemporary Accounting Research: 31*, 178-201.
- Bazrafshan, A. , Hejazi, R. & Rahmani, A. (2015). Internal controls over financial reporting requirements and audit committee: Evidence from an event study. *Journal of Accounting Knowledge and Management Auditing: 4 (16)* , 45-56. (in Persian)
- Cheng, M. , D. Dhaliwal, & Y. Zhang. (2013). Does investment efficiency improve after the disclosure of material weaknesses in internal control over financial reporting? *Journal of Accounting and Economics: 56*, 1-18.
- Dechow, P. , & I. Dichev. (2002). The quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The Accounting Review: 77*, 35-59.
- Demerjian, P. , B. Lev, M. Lewis, & S. MacVay. (2013). Managerial ability and Earnings quality. *The Accounting Review 88 (2)* , 463-498.
- Doyle, J. , W. Ge, & S. McVay. (2007). Accruals quality and internal control over financial reporting. *The Accounting Review: 82*, 1141-1170.

- Feng, M. , C. Li, & S. McVay. (2009). Internal control and management guidance. *Journal of Accounting and Economics*: 48,190-209.
- Framework for Internal Control Systems in Banking Organisations. (1998). Basle Committee on Banking Supervision, Basle.
- Ghanbarian, R. (2011). Internal Controls: Rrom the Past to the Present, *Monthly Accountant*: 237,53-49. (in Persian)
- Ghosh, A. , Marra, A. , & Moon, D. (2010). Corporate boards, audit committees, and earnings management: pre and post-SOX evidence. *Journal of Business Finance & Accounting*: 37, 1145–1176.
- Goh, B. W. , & D. Li. (2011). Internal controls and conditional conservatism. *The Accounting Review*: 86, 975-1005.
- Hajiha, Z. & Mohammad Hasan Nejad, S. (2015). Factors influencing the importance of internal controls weaknesses, *Financial Accounting and Auditing Research*: 7 (26) , 119-137. (in Persian)
- Hassas Yeganeh, Y. & Taghinataj Malakshah, T. (2006). Relation between Internal Control Reporting and the User's Decision Making: in TEHRAN Security Exchange Market. *Empirical Studies in Financial Accounting*: 4 (14) , 133-176. (in Persian)
- Hejazi, R. & Esmaili Kia, G. (2013). The impact of enterprise resource planning (ERP) systems on the effectiveness of internal controls over financial reporting. *Empirical Researches in Accounting*: 3 (10) , 17-38. (in Persian)
- Hoitash, R. , U. Hoitash, & K. M. Johnstone. (2012). Internal control material weaknesses and CFO compensation. *Contemporary Accounting Research*: 29,768-803.
- Javid, D. , Dastgir, M. & Arab Salehi, M. (2015). The investigation of the effect of internal control quality on conditional conservatism in accepted companies in Tehran securities exchange. *Quarterly Financial Accounting*: 7 (26) , 125-151. (in Persian)
- Ji, X. D. , W. Lu, & W. Qu. (2015). Determinants and economic consequences of voluntary disclosure of internal control weaknesses in China. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*: 11 (1) , 1-17.
- Kim, J. , B. Song, & L. Zhang. (2011). Internal control Weakness and Bank Loan Contracting: Evidence from SOX Section 404 Disclosures. *The Accounting Review*: 86, 1157-1188.
- Leverly, J. T. & Grace, M. (2012). Dupes or incompetents? An examination of management's impact on firm distress. *Journal of Risk and Insurance*: 79 (3) ,751-783.
- Li, H. (2015). Managerial Ability and Internal Control Quality: Evidence from China, *International Journal of Financial Research*: 6 (2) , 54-66.

- Lotfalian, M. & Valipour, H. (2015). The effectiveness of the system of internal controls in the Niroo-Trans company. *Journal of Accounting Knowledge and Management Auditing: 4 (16)* ,1-14. (in Persian)
- Mansourfar, G. , Didar, H. & Hosseinpour, V. (2015). The effect of managerial ability on earning quality of listed companies in Tehran Stock Exchange. *Financial Accounting Research: 7 (1)* ,37-54. (in Persian)
- Mohammadi, J. (2008). Principles of Auditing. Tehran, Respina Publisher. (in Persian)
- Morris, j. j. (2011). The impact of Enterprise Resource Planning (ERP) Systems on the Effectiveness of Internal Control over Financial Reporting. *Journal of Information systems: 25 (1)* , 129-157.
- Paletta, A. & Alimehmeti, G. (2016). SOX Disclosure and the Effect of Internal Controls on Executive Compensation. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, First Published February 19, 2016.
- Rahimian, N. & Tavakolnia, I. (2013). Financial leverage and its relation to financial distress and growth opportunities in companies accepted in Tehran Stock Exchange (linear and curvilinear relationships). *Financial Accounting: 5 (20)* , 108-129. (in Persian)
- Yazawa, K , (2010). Why don't japanese companies disclose internal control weakness?: Evidence from J-SOX mandated audits. *Aoyama Gakuin University: 32*,2-11.

Archive of SID

Managerial Ability and Internal Control Quality

Kaveh Ghaderi¹, Salahadin Ghaderi², Seyed Karim Ghaderzadeh³

Received : 2017/06/22

Approved: 2017/10/07

Abstract

Internal control quality of a firm can be affected by its specific features, auditing quality and corporate surveillance. Establishing an appropriate internal control system in firms will enhance accountability and financial transparency. This study is aimed to investigate the effect of managerial Ability on internal control quality. Thus, the study applies management compensation and managerial efficiency as indexes of managerial ability, and uses internal control system weaknesses in auditing report as an index of the internal control quality. This is an applied research with and causal method. The sample consists of 87 firms listed in Tehran Stock Exchange during the period from 2007 to 2016. To test the hypothesis the Logit regression method has been used considering the nature of the dependent variable. Results indicate that there is no significant relation between management compensation and internal control quality. Also, a negative relation between the managerial efficiency and the internal control system weaknesses indicates that managerial ability can improve the internal control system.

Keyword: Management Compensation, Managerial Ability, Managerial Efficiency , Internal Control Quality.

Jel clacification: M40

DOI: 10.22051/jera.2017.16119.1715

¹ MSc. Of Accounting, Payam Noor University, Iran, Corresponding Author, (Tekosh.gh@gmail.com)

² Ph.D student of Accounting, Islamic Azad University ,Central Tehran Branch, Iran, (Ghaderi_acc@yahoo.com)

³ Ph.D student of Accounting, Imam Khomaeini Intenatioal University – Qazvin, And Instructor, Payam Noor University, Iran. (Ghaderzadeh_k@yahoo.com)